

BIBLIOTHECA
UNIV. ZAGREB.
CROATICA

14633
Mag. St. Dr.

3

III

14633

- marus - Sotłoch
- Sorocyna - Pańkowski - Chreptowicz
- Piora - Zaba.
- 4. Pryna.
- 5. Prysielka - Zdrojewski. Hronowski. Kaniukowski.
- 6. Hronowski - Zambrowski
- 7. Myszyński - Terleki - Zabrowski
- 8. Janowski - Muszewicz - Piotrowski.
- 9. — — —
- 10. Dominikanie - Samochi - Kotyliniński.
- 11. Gątkowski - Cystersi.
- 12. Smyski - Rembowski
- 13. Niemcewicz - Cystersi.
- 14. — — — Rembowski.
- 15. Rembowski - Gątkowski.
- 16. Sierakowski - Rembowski.
- 17. Rembowski - Niemcewicz.
- 18. Smyski - Cystersi. Kurewski —
- 19. Basz — Zdanowicz — Porcembowska.
- 20. Chojewski Tomkowicz —
- 21. — — — Chojewski.
- 22. Muszko — Kownacey —
- 23. Chojewski — Jankiewicz — Bogusławski.
- 24. — — —
- 25. [Chojewski]
- 26. Tomkowicz — Chojewski.
- 27. Kossak — Laskarys — Tyszkiewicz — Plater.
- 28. Abramowicz. Laskarys. Horain.
- 29. Laskarys — Tyszkiewicz Horain.
- 30. Zabietto — Laskarys
- 31. Horain. Plater. Laskarys
- 32. — — —
- 33. Laskarysowie.
- 34. Laskarys — Melowicki.
- 35. Redziwiłł — Laskarys.
- 36. Kossak — Laskarys.
- 37. Plater — Laskarys.
- 38. — — — Jwańkowicz — Gorymala — Soroka.

- 39 - Bonidytyński - Bukarewicz,
 40. Boharewicz - Wollowskowna
 41. — — — — —
 42. — — — — —
 43. Pzkalcki - Pucata
 44. Alexandrowicz. Kapelowicz. Domanicki - Tętko
 45. — — — — —
 46. Maleszewski - Bernardynski
 47. — — — — —
 48. — — — — —
 49. — — — — —
 50 - Laniowski, Mokrecki.
 51. — — — — — Kosiński.
 52. Urbanowicz — Mokrecki
 53. Laniowski — Mokrecki.
 54. — — — — —
 55. Jelscy — Czerwinski.
 56. Janowski - Wolodkowicz.
 57. Oskierkowie Sukiwicz - Niczabkowski,
 58. Tukanowski. Sukiwicz Oskierk Kowczy.
 59. — — — — —
 60. — — — — —
 61. Niczabkowski. Sukiwicz.
 62. — — — — —
 63. — — — — — Tukanowski.
 64. — — — — —
 65. — — — — — Wolan.
 66. — — — — —
 67. — — — — — Tomaszewicz.
 68. — — — — —
 69. Oskierko.
 70. Tukanowski — Sukiwicz — Oskierko

G Ł O S

W S P R A W I E

109

JOO. XX. Jchmów Adama i Jzabelli z Flemingow Czartoryskich Generalstwa Ziem Podolskich.

PRZECIWKO:

JJ. XX. Cyfersom Wistycyckim i Olizarostawskim.

§.

Lubo sprawa terazniejsza w tym pierwiałtkowym terminie, żadney pryncypalney kognicyi podlegać nie mogąca, lecz na uznaniu Kopii Spraw, i Komportacyi Dokumentow kończyć się mająca, niepowinnaby się dopiero przekładać na Trybunale w swoich własnościach.

Gdy jednak JJ. XX. Cyfersi skonwinkowani ultymarnie nie stannym Processem zażądali rehabicyi Wsi Podrzecza i Rudnicy, za czwartym, a Folwarku Olizarowy Staw ze wsią takiegoż nazwiska, za piątym Dekretem Kontumacyinym na rzecz JOO. Xztt Czartoryskich zatradowanych.

Dla tego JOO. Xztt broniąc tey rehabicyi nie prawnie pretendowanej, opowiadają choć pokrótce z pierwszego swojego nastania Sprawę, oraz donoszą jaka w tey sprawie jest już przewidziona konwikcyja;

W przełożeniu następnym:

§.

Jan i Tereffa z Przeradowskich Komorowscy Pisarzowie Ziemi: Mozyrscy, Dziedzice niegdy dwóch części Dóbr Korzeniowa i Olizarowego Stawu w Wwdztwie Brzelkim fytuowanych, przedsięwzięwszy erygować Kościół, i Klasztor w swoich Dobrach Olizarowy Staw zowiących się, na koserwacyą 3ch Xięży Cyfersow z Wistycy sprowadzić się mających, wydali XX. Cyfersom Dokument tytułu Funduszowy, przez który opisali rzeczzonego swojego Funduszu kondycye, i obszerności takie:

xmo: Na zabudowanie Kościoła, Klasztoru z Klauzurą, i na wszelką fundowanego Konwentu potrzebę, wyznaczyli pewne grunta, o których ubikacyi Dokument tak opiewa: Pewne grunta ciągnące się od Stawu Olizarowskiego, kędy Boża Męka wkopana, idąc ku wschodzie słońca, do ostatniego wielkiego kopca na rogu usypanego, wedle drogi ku Prużanę ciągnącej się pod Brzezina, od tego zaś narożnego usypanego kopca idąc prosto mimo Chrosty ku zachodzie słońca usypanemi kopcami, aż do ostatniego wielkiego kopca w Chrostach usypanego i przytkniętego do Rzeczki Nieczemnica nazwaney, przez Błota częścią za Chrostami, częścią między Chrostami płynącej i ciekącej, także część Stawu w długości, który wolno będzie Wieleb: Xięży Cyfersom na swóy pożytek wyszlamować, i Groblą usypać nie tamując Rzeczki, jeko długi jest grunt poczynający się

A

od

Dupuylo

od wkopaney Bożey męki aż do ostatniego kopca ku zachodzie słońca idąc, w koto nad stawem usypanego przy błocie do Rzeki Nieczemnica nazwaney która idzie przez Staw Olizarowski do Dworu Korzeniowskiego należącej, na którym Młyn stoi.

2do: Gotowey summy determinowali 10,500 Tynf. ad rationem ktorey dali wraz do rak JX. Opata Wistycznego Tynfow 7,000. a 3,500. przeleli na JW. Służce Kafztelanie Wileń. od którego Oblig sobie na tę Summę służący XX. Cystersom oddali.

3tio: Na gruncie dla Konwentu tego wyższym punktem zapisu wyznaczonym, obowiązali się zabudować Kościół, Mieszkanie z klauzurą, Browar, Piwnicę, Staynię, Piekarnię, Stodoły, Oboję, i Oficynę.

4to: Obligacyow większych na XX. Cytersow nie włożyli, tylko aby za życia ich samych trzy, a po śmierci dwie Msze co tydzień odprawone były.

Na co:

1704, 8bra 15 datowany, a po śmierci Komorowskich ledwo w Roku 1714. Jan: 9. przez Xży Cytersow do Akt Grodzk: Wtwa Brzeskiego poddany składa się ten Fundusz w Widymusie.

W Roku po dacie pierwszego Funduszu (lubo nie pewnieyszego że zmyślony) pokazują jednak XX. Cytersi Oblig ręczny, jakoby Jan Komorowski pożyczył u Konwentu swojej Fundacyi 5,000 Tynf. pszyrzekłszy im płacić procentu po siedm od sta, a jeśliby niepłacił, Dobra wtedy swoje Olizarowy Staw zwane, objąć jakoby bez kognicyi pozwolił. Oblig ten niby w Ru:

1705. Junii 20 datowany, a także przez Xży Cytersow aż po śmierci Komorowskiego w Roku 1714. razem z Funduszem aktykowany vidimatin productur.

Kolejno jednym jeźcze Rokiem późniey, to jest w Roku 1706. 7bra 20. mieli jakoby Komorowscy wydać XX. Cytersom, (jak sami mówią) drugi Fundusz, i ten przed Trybunałem aż w Roku 1711. 8bra 23 zaprzyśiadz; którego Exystencya i walor, że należeć będzie do pryncypalney kognicyi, dla tego o nim nie dopiero JOO. Xiążęta Czartoryscy nie mówiąc, donoszą tylko jakie daley nad oba te Fundusze poformowali Xięża tranzakta, i za temi attynencye Korzeniowskie pozaymowali.

Po takim dwóch Funduszow, a trzeciego niby Obligu, na rzecz JXXży Cytersow wydaniu przystąpił Jan Komorowski do ugody z Jaśnie W. Kazimierzem Zarankiem, wtedy Strażnikiem Wielkim Litewskim, a w swoim czasie Starostą Zmudzkiem, Dobr Korzeniowa trzeciej części Dziedzicem, o Aktorstwo y Posseslyą tegoż Korzeniowa, przez którą to ugode ubezpieczywszy Jan Komorowski sobie na Korzeniowie nie więcey, tylko Dożywocie, same Aktorstwo Dobr wspomionych rzetzonemu Kazimierzowi Zarankowi zapisał, zapisując zaś wtedy, lubo wyraził w swym Prawie, że uczynił XXży Cytersow w Olizarowym Stawie fundacyą, wyznał jednak, że im summy nie niewinien, ale że tę oddał, przytym dał wiedzieć i o tym: że tym XX. Cytersom prócz Gruntu pewnego żadney wiołki pod Fundusz nie oddał, bo takie w Prawie znajdują się wyrazy: „ Nieprzepomi- „ nając przytym wieczytym Prawie danym, oraz w teyże Maiętno „ ści Korzeniowie, w Olizarowym Stawie fundacyi moiey w Bogu „ Przewielebnych JXX. Ordinis Sifterciensium, gdzie tylko Kościół, „ Klasztor i gruntow trochę przy pewney Summie oddaney bez za- „ dney wsi legowałem.

Prawo to 1709. Młca Listop: dnia 25. pisane, a 1713. 9bra 2. w Trble aktykowane składa się.

W tym

111

W tym miejscu możnaby powiedzieć, że Jan Komorowski wyrzekłszy się Aktorstwa pod rokiem 1709. na JW. Zaranka nie mógł czynić i przyznawać, a podobno, że i nie przyznawał późniey Funduszu, to jest: w Roku 1711. iak mówią XXża Cyfterfi, lecz że ta kwestya ściąga się do pryncypalney (która teraz nie będzie) kognicyi. Zatem minawszy ją tantisper 100. Xiążęta Czartoryscy do dalszego sprawy swey doniesienia postępują.

§.

Nowy po Komorowskim Dziedzic Kazimierz Zaranek Strażnik Litewski, y Chorąży wtedy jeszcze Xiśtwa Zmudz: po śmierci swey Zony pierwszey z Domu Szemiotowny pojął drugą w Zamęście Joannę Chodkie wiczownę Oboźniankę Litews: y tey drugiey będąc obowiązany ubespieczyc sumnę Wniołkową, opisał icy na pięciu swych majątnościach 300,000. Tynfow, które dzieląc na każde Dobra z tych na Korzeniowie cum attinentiis 159,000. Tynfow umieścił, oraz za tę Sumnę Dobra te same w Zastawną Possessyą poddał. Świadczy to:

1710. Januar: 16. pisane, a 1711. Marca 9. w Grodzie Mozyrskim przyznane, zaś Roku 1713. 7bra 7. do Trybunału przeniesione Prawo Zastawne. Do którego za Pieczętarza, że się pisał Piotr Zaranek Starosta Płotelski Syn Kazimierza z pierwszey Zony Szemiotowny spłodzony, ma to pamiętać Trybunał, bo to będzie użyć do okoliczności poniższej.

Ubespieczywszy tym sposobem powtórzą swą Zonę Kazimierz Zaranek Starosta Zmudzki przystąpił w końcu do ubezpieczenia swojego Potomstwa, z dwóch Zon spłodzonego, że tedy Piotr Zaranek Starosta Płotelski z Szemiotowny prokreowany był starszym, temu Starosta Zmudzki Ociec oddał najprzod Małatek Macierzysty, a potem z pomiędzy swoich Dobr iedne Beysagołę, drugie Suwiek, wydzielwszy, wziął od niego zupełne zrzeczenie, że już do dalszych Dobr interesować się nie będzie. W domod czego:

1713. Maia 23. datte, eodem Anno atque Mense die 26. w Trble przyznane Prtr Zrzeczenie.

Lubo pierwsze Zapisy Joanny z Chodkiewiczow Zarankowey Starościny Zmudzkiey dosyć były ważne, y swey Ratyfikacyi nie potrzebowały, Mąż icy iednak Kazimierz Zaranek Starosta Zmudzki przedsięwziął ie utwierdzić drugim osobnym y poślednieyszym Dokumentem. Jakkż z approbatą iako się rzekło pierwszych zapisow, wydał ten doślednieyszy Dokument pod:

Rokiem 1620. 2bra dnia 10. y tegoż czasu w Trybunał przyznał. Do którego podobnież Piotr Zaranek Starosta Płotelski, a Syn Sity Zmudz: za Pieczętarza pisał się.

To wszystko co Kazimierz Zaranek Starosta Zmudzki z Zoną y Synem swoim Starostą Płotelskim stanowił, niech Trybunał nie rozumie za okoliczność nie wchodzącą do sprawy 100. Xiżat z Cyfterfami albo za daremne poprzedzających Dokumentów produkowanie: pokaże się to bowiem, że Xięża Cyfterfi dawali (albo może i nie dawali) jakieś potym pieniądze wydziedziczonemu z Korzeniowa Piotrowi Zarankowi Sttcie Płotelskiemu, y za to wzięli od niego kilka attynencyów Korzeniowa, lecz niżeli do tey demonstraeyi przyjdzie, donosi się pierwiey jak Ci Xięża Cyfterfi robili sobie per infinitum prawami zakazane fundusze y przez tę z krzywdą Stanu Rycerskiego pod siebie zajmowali Dobra.

Mając jako się wyżej doniosło Xieże Cyfterfi dwa Fundusze od Komorowskich, scilicet jeden daty 1704. 8bra 15. nie przyznany 2gi 1706. 7bra 20. jakoby przyznany, przytym Oblig od Komorowskiego jak sami zaśczyciają się na 5000 Tynfow niby w Ru 1705. Junii 20. wydany, o którym żadne późniejszy Komorowskich nieuwadamiają tranzakta, udali się później do Zaranków Starostów Zmudzkich w różnych propozycjach, szukając w tych już to approbaty pierwszych Funduszow, już też przydatku nad te pierwsze, jakoż y zyskali to, czego pretendowali lubo z przestępstwem Prawa, gdyż Zarankowie wydali Im Prawo pod R. 1721. 9bra 17. w takich własnościach.

imo: Lubo teraz mówią Xieże Cyfterfi, że Komorowscy Im wydali Fundusz pod R. 1706. 7bra 20. y ten niby przyznali w Ru 1711. 8bra 23. d. starając się jednak u Zaranków o approbatę zapadli (bo podobno niewzieli) z Funduszem tej ostatniej daty, ale profili o utwierdzenie pierwszego w Ru 1704. 8bra 15. y Zaranków do tej aprobaty skłonili, jak opowiada tę prawdę Dokument Zaranków w takim brzmieniu „Gdzie zesłali Komorowscy Pisarzowie Ziemscy Mozyrscy Matzągowie z pobożnej swej Intencji we Wsi Olizarowym Stawie attynencji do Korzeniowa Majętności głównej, JXX. Cyfterfów do Opactwa Wisztyckiego Fundowali jako osobliwy zapis Funduszowy od tychże Jchmciow sub data Ru 1704. 8bra 15. dany y uczyniony wшытkę rzecz w sobie obszerniej wyraża, na którą to Fundacyą My Zarankowie Matzągowie nie następując, owszem chcąc przyczynić y przymnożyć „&c.

Pierwszą tu tedy prawdę widzi dotykalnie Trybunał, że Exystencya późniejszego pod datą niby 1706. Funduszu nader jest wątpliwa, ale, że prócz tej są także dotykalne drugie, które pokazują u-zurpacyą Dóbr Ziemskich przeciwko ustawom Krajowym, niech przeto Trybunał na te dalsze uważa.

zdo: Oblig ów Jana Komorowskiego daty 1705. Junii 20. na 5000. Tynfów, którego nastanie jest podobnie wątpliwe, nie deklarował przecie XX. Cyfterfom, tylko Procent od każdego sta siódmy, a jeśliby oddanie bądź procentu bądź kapitału było chybiłone, w ten czas warował dla Xieży (jeśli jeszcze wierzyć wyrazom) obięcie Olizarowego Stawu nie w posessyą wieczystą, lecz w zastawną aż do oddania summy, *Widzieć tu Oblig.*

A Xieża Cyfterfi u Zaranków za tę sumę, nie już Zastawne dzierżenie, lecz wieczyste Aktorstwo y Posessyą Olizarowego Stawu (przeciwko wшытким Prawom które nabywać Zakonom Dóbr Ziemskich zakazują) wytargowali, na dowód czego wprowadzają się ad hunc casum słowa Zapisu Komorowskich „Do tego zapisu na ręczną sumę simplicis debiti to jest, na 5000. Tynfów zesłanego W. J.P. Jana Kazimierza z Żywca Komorowskiego Pisarza Ziem: Mozyrs: Wuja Mego u W.W. JXX. Cyfterfow Olizarowskich Fundacyi dari fontis nazwanej wziętą y na Olizarowy Staw tymże zapisem wniesioną, który zapis niniejszym Funduszowym dobrowolnym Zapisem stwierdzamy in omnibus Punctis & clausulis, który to Olizarowy Staw ze wшыткими do niego przynależnościami z Młynem na Stawie, z Wioską z Poddanymi na trzech Włokach siedzącymi z ich Majętnością, z Zonami Dziećmi, Bydłem y wшытką Ruchomością y ich powinnościami, z Poddanym ze Wsi naszej Se-manowcow, który ożenił się z Dziedziczką Olizarowego Stawu, tego niniejszym Prawem ustępujemy y darujemy na Imie Hauryla Nikończuka y z Potomstwem jego, inne zaś grunta pasznie Dworne, osiadłość Poddanych na osobliwym Inwentarzu specyfikuje się, który to Inwentarz do tego Pra-wa

wa Funduszowego zapisanego, a Prawo do Inwentarza we wszystkich regulować się ma, z gruntami oromemi y nieoromemi, z Łakami, z Zaroślami, z Stawem, z Groblą, Młynem. Excepto Karczmy którą sobie do Dworu Korzeniewskiego naszego samym zostawujemy &c. na wieczne czasy zapisujemy.

3tio: Nie kontentowali się XX. Cyfteri i tą aplikacją nad pierwsze fundusze Folwarku Olizarowego Stawu ze Wsią, ale powiększając ją bardziey dla siebie wymogli jeszcze na Zarankach jeden Folwark Kruszewicze, drugie Uroczyszcze Kościukowszczyzna czyli Zdzitowiec, na ostatek trzech Poddanych z gruntem we Wsi Podrzeczcu na co wszystko Zarankowie taką im w Prawie swoim wyrazili donacją, „Insuper Uroczyszcze nazwane Kruszewicze kędy przedtym był Folwark do teyże Fundacyi i wiecznemi czasami przydajemy, darujemy w pewnym ograniczeniu zostające, także drugie Kościukowszczyzna Uroczyszcze alias Zdzitowiec nazwane od JPP. Kościuszkow Antecessorow naszych nas Zarankow Starostow Zmudzkich quondam zastawione, także w swoim ograniczeniu zostające tymże Prawem uступujemy i na wyżej pomienionych Jchmościow XX. Cyfterow Olizarowskich Komwentu Wistyeckiego wlewamy, osobliwie Chłopow trzech we Wsi Podrzeczcu mieszkających, mianowicie dwóch na trzy czwartym gruncie zdawna siedzących, to jest Chwiedora Kierka, drugiego Chwiedora Kiziaka, trzeciego Jakuba Hrywiaka z półwłokiem gruntu ze wszystkich uczyni wlok dwie, zdobytkiem innych, z Zonami i Dziećmi z powinnością Inwentarzową, z gruntem i sianozęziami z dawna do nich przynależącemi na wieczne a nie odzowne czasy my sami i Sukcesorowie nasi tę Donacją dajemy. „

Naco 1721. 9bra 17. niewolnie wydany, a tegoż Roku Xbra 10. w Grodzie Brzeskim przyznany trzeci już w porządku składa się Fundusz i Inwentarz.

W Lat kilka po ostatnim tym tytulo Funduszu wszczęły się nieprzyjaźni Małżeńskie między Zarankami Starostami Zmudzkiemi, z racyi tey kłócili się oni o Possesję Korzeniewa, między tym czasem jednak wpadali Xięża Cyfteri do attynencyow Korzeniewskich, ktorzy za Obligiem sobie (a jak oni mienią niby za Prawem zastawnym) w Roku 1725. Apr: 23. dnia na 600. Tynfow wydanym, dwóch znowu poddanych oprócz pierwszych we Wsi Podrzeczcu zaięli, o tym Prawie lubo JOO. XXta nie wiedzą, Xięża Jchmość Cyfteri w swoim Pozwie pomieniają, i że dwóch Chłopow za nim zaięli do tego się przyznają, czytać tu Pozew XX. Cyfterow w Roku 1785. Junii 21. Aktyk:

Przyszło potym między Zarankami Starostami Zmudzkiemi i dorozwodu (jak Dekret Konfystorski 1728. Febr: 13. przyświadcza.) co XXży Cyfterom posłużyło do dalszego przyległości Korzeniewskich zajmowania. Ci bowiem obwiniając Męża przed Zoną wskurali na niej że Zarankowa legowała im Folwark Rudnicę pod Rokiem jakoby 1728. tandem gdy Zarankowa jeszcze im tego Folwarku nie oddawała w Possesję, oni poszli z skargą na Zonę do samego Zaranka Starosty Zmudzkiego, który jako rad okazyi do uczynienia przykrości Zonie wydarzoney, pisał List do Xiędza Gałęckiego Przeora Wistyeckiego pozwalając obięcia, oraz wydał dyspozycją do Administratora Korzeniewskiego aby ten Folwark XX. Cyfterom poddał.

Jaka jest in suo intrinseco ta legacya wieczna? czy też summowna, niewiedzą tego dobrze JOO. XXta, choć wiedzą, że żadna legacya podług Prawa mianowicie Konstytucyi 1726. być nie powinna, żeby jednak JOO. XXta pokazali przed Trybunałem zdaw-

na XX-ty Cyfterfow chęć do przywłaszczenia nieprzyzwoitą składaia, w dowód tego

1729. Aug: 4. pisany, a tegoż Ru i Mca d. 27. Aktykowany List Zaranka do Xiędza Giełckiego, tudzież

1729. Aug: 31. Intronięią ich do Rudnicy z wyrazem, że obeymują za owym legacyinym zapiskem w Possejssyą wieczystą.

Dopiero zaś po wszczętym procederze, że ten Zapis legacyiny nie już wieczystym jak pierwey, i jak Intronięią czynili, lecz summownym tylko na 2500. Złch mianują, produkuje się ich Pozew Autentyczny z nadaniem takiego tytułu legacyi.

Można teey brać miarę jakie przedtym mieli konsekwencye JXX-za Cyfterfi? i jak chciwie wraz posuwali się w Dobra Ziemskie do Stanu Rycerskiego prawem przywiązane, nakoniec widząc tyle prokuracyi, nie podobna nie myśleć, że wszystkie jakie tylko składaia zapisy prawego i słusznego niemają swego nastania.

z Dokumentow do tego miejsca złożonych widzi Trybunał i może sobie zebrać synopsim wiele to własnościow Korzeniewskich, nad pierwszy Fundusz (któregokolwiek wreszcie trzymaia się) poprzybierali Xięza Cyfterfi, jako to? Folwark Olizarowy Staw ze Wsią pro bonificatione Obligu, Folwark drugi Kruszewicze Uroczyszcze Kościuszkowszczyznę przez addytament Zarankow trzech Poddanych we Wsi Podrzeczu, także przez addytament Zarankow „ znowu dwóch Poddanych w Podrzeczu za Prawem niby Testamentowym w Summie 600. Tynfow, w ostatku Folwark Rudnicę z gruntami i Poddanymi za zapisem legacyinym tytułu nawet swego pewnego niemającym.

Ale że y to wszystko nie nasyciło XX. Cyfterfow, owszem że ci nie opuścili każdej zrzeczności chociaż niewolney, które im tylko do szzerzenia się w Korzeniowie przydała, ma to wiedzieć y temu wierzyć Trybunał, przed którym JOO. Xiążęta daley rzecz swoją wywodzą.

§.

Po zajęciu przez XX. Cyfersow Folwarku Rudnicy umarł zaraz Kazimierz Zaranek Starosta Zmudzki, a Syn jego starszy Piotr Zaranek Starosta Płotelski, lubo był wydziedziczony y upewnił swoim zrzeczeniem, że do Korzeniewa (oraz dalszych Dóbr, które Stłta Zmudz: drugiemu Synowi rezerwował) interesować się niebędzie, inaczej jednak postąpił, ten bowiem napadł na Korzeniów y z Possejssy Zastawnę swoją Macochę, którą ona miała, w summie 15900. Tynfow gwałtem wypędził. Co opowiada Proceś w Ru 1732. uczyniony.

Xięza Cyfterfi lubo wiedzieli do kogo Dziedzictwo? y do kogo Possejssy Dóbr Korzeniewa należy? lubo to znali: że Piotr Zaranek Starosta Płotelski nie był tylko Intruzorem tak na Dziedzictwo swego Brata Leona z Chodkiewiczowey spółdzonego, jako też na Possejssy swojey Macochy Starościny Zmudzkiej, jednak wchodzili w różne postanowienia z tym to Piotrem Zaranekiem Stłtą Płotelskim, y właśnie kiedy on dzierząc cudzą Fortunę niewolnie długi zaciagał, w ten czas Xięza Cyfterfi podsuwali mu pieniądze, a wreszcie może y bez tych brali od niego zapisy na oderwanie attynencyow Korzeniowskich.

Temu to bowiem Piotrowi Zarankowi kredytowawszy raz (jak mówią) pod Rokiem 1730. Januarii 19. Tynfow 600. wzięli zato dwóch Poddanych w Podrzeczu, drugi raz podsunawszy w Roku 1731.

1731. 9bra 10. Talerow bitych 60. dostali za to drugich dwóch Poddanych w teyże Wsi Podrzeczu, trzeci raz pożyczwszy karmu pod Rokiem 1730. Febr: 26. słtch Pol: 2160. obięli zato karczmę w Olizarowym stawie z wielką intratą, którą (jak pamięta Trybunał) Zarankowie excypowali sobie, w Dowod czego czytać ich żalobę z wymienieniem takich inskryptow, oraz z wyznaniem: że tyle Chłopow w Podrzeczu y karczmę w Olizarowym stawie zaięli.

Było prawda podobnych JXX. Cystersom y wiele Obywatelów różnych, którzy także temu to Piotrowi Zarankowi Staroście Płotelskiemu ponadawszy cokolwiek pieniędzy pozajeżdżali attynencie Korzeniewskie, a za czasem y same fundum zaięli, lecz co się z nimi stało? y jaki zakroczył proceder, trzeba żeby to wiedział Trybunał, bo to jest: co w terażniejszym terminie przeciwko Xięży Cyfersom rzecz główniejszą stanowi.

§§.

Rzeczony Piotr Zaranek Starosta Płotelski obciążwszy długami choć sobie nienależne Dobra Korzeniow, umarł niebawnie. Po którym przywłaszczywszy sobie stopień JW. Antoni Pocię Straznik Litewski obiał Korzeniów y cokolwiek Kredytorow Stity Płotelskiego okupił.

Z tym tedy nowym Dóbr Korzeniowa Possessorem JW. Pocięjem Straznikiem Litew: y dalszemi, którzy także części Korzeniewa trzymali, rozpoczęła Johanna z Chodkiewiczow Zarankowa Starościna Zmudzka Proceder, y w Ru 1736. Augusta 26. kontumacyiny w Trybunale uzyskała Dekret, któ y się składa.

Niebyli prawda do tego pierwszego Dekretu pozwani Xięża Cyfersi, lecz po sprowadzoney do pierwey kondemnowanych exekucyi, gdy drugi raz adcytowała pierwszych, w tenczas y Xięży Cyfersow pozwała przed Trybunał, aże wszyscy pozwani mieli się niestannie, Zarankowa przeto na pierwszych drugi, a na Xięży Cyfersow pierwszy w tedy kontumacyiny otrzymała Dekret, ten pod datą:

1737. 7bra 6. Producitur wespół z dowodami do Xięży Cyfersow sprowadzoney, a przez tych bronionej Exekucyi.

Stopniem kontumacyi Procederu pozywała Zarankowa dalej wszystkich y pospołu Xięży Cyfersow, świadczą tę prawdę pozwy autentyczne, 1738 drugi 1739. przed Trybunał wydane, lecz aby Trbnał wiedział, że Zarankowa o wszelkie attynencie Korzeniewa procedowała nie zostawiając żadney na rzecz JXX. Cyfersow, wprowadzając tu słowa Pozwow mianowicie pierwsze. Dobra Korzeniow w Województwie Brzeskim leżące, o które pręsens vertitur actio z Folwarkami y Wsiami Sieliszczu, Bojeny, Semanowce, Krywelany Podrzecze nazwanemi y dalszemi tych Dóbr attynencyami &c. ante omnia do approbaty Praw, Zapisow &c. vigore których Dóbr supra specyfikowanych cum omnibus universalibus attinentiis przysądzenia &c.

Za temi Pozwami zaśła remissa per generalem według dawnego Processu w Ru 1739. Aug: 29. dnia z iedney na drugą Kadencyą a za tą remissą gdy Sprawa w Ru 1740. 7bra 12. przypadła, Tryb: wtedy z racyi, że to był czas dylacyiny znowu ią na drugą Kadencyą odeśłał obwarowawszy tylko pewność pro futuro rozprawy bez dylacyi godzin obmów y ununimentow. Świadczą to dwie remissy pierwsza

1739. Aug: 29. druga 1740. 7bra 12.

Po oddaniu kopii Spraw za ostatnią remissą przypozwała Sttna Zmudz: wszystkich y razem XX. Cyfersow „ z prośbą o inekwitacyą do „ Oliza-

„Olizarowego Stawu, Podrzecza y attynencyow dalszych „, lecz że ci niestawali, na pierwszych tedy trzeci, a na XX. Cyfterfow drugi nieftanny zyskała Dekret. W dowod czego Pozew poprzedzający *Z takimi prozbami, oraz sam Dekret.*

1744. Aug: 28. z dowodami do Olizarowego stawu Podrzecza y attynencyow sprowadzoney, a drugi raz przez XX. Cyfterfow bronionej exekucyi producuntur.

Przyciśnieni taką konwikcyą, wszyscy pozwani stanęli wrzescie w następnym incydencyi Sprawy, lecz że Sttna Zmudz: prosiła inekwitacyi, a pozwani utworzyli kwestyą o Aktorstwo, Trybunał tandem jako w czasie dilacyinym, że tego rezolwować niemógł, zatym zapisał tylko według dawnego zwyczaju „, że ta Sprawa jest oczewista in principali „, oraz rozprawę w czas następny bez dilacyi godzin obmów munimentow „, & sub amissione Sprawy „, determinował. *Na co*

1748. Aug: 29. Dekret oczewisty widzieć.

Sprykrzykrzywszy tak długi a zawsze przez pozwanym zwlekany proceder JW, Zarankowa Sttna Zmudz: wlała swoją pretensyą y proceder JW. Józefowi y Balbinie z Wollowiczow Pacom Kasztellanom Zmudz: Ci podobnież przerażeni dalszą w procederze spodziewaną zwłoką, że tę samą pretensyą y proceder JW. JP. Flemingowi wtedy Podskar: W. W. X. Litt: przeleli. *Swiadczą to Wlewkowe zapisy pierwszy*

1748. Maja 27. pisany a 28. eorundem w Magdeburgi Wileń: przyznany od Sttny Zmudz: JWW. Pacom. od tych zaś.

1757. Aug: 12. dattny nazajutrz w Magdeburgi Brzeskiej przyznany JWW. Flemingowi wydane, widzieć tu one.

Przez taki obrót czyli przechod Procederu stanowiący jego „, a się wywiodło JW. Fleming Aktorem, chciał mieć skończoną tę Sprawę ze wszystkimi, którzy tylko do niej przez jakikolwiek związek wchodził. On tedy wszystkich przed Tryb: w Ru 1758. zapozwał. *Mianowicie.*

Leona Zaranka Starościca Zmudz: Porucznika w Wóylku Petyhor: z Chodkiewiczowny splodzonego, jako Dziedzica Korzeniewa, którego Oyciec tę majątność wyznaczył Kazimierza także Zaranka Starościca Płotelskiego, którego Oyciec mimo swą abnuncyacyą uczynił intruzą do Korzeniewa y te Dobra zafrymarczył.

Ludwika Pocięia Strażnika Litt: jako Sukcesora owego Antoniego Pocięia także Strażnika Litt: który do Korzeniewa w stopniu Piotra Zaranka interesował się.

Pacow Kasztelanow Zmudz: jako Ewktorow swoich, którzy mu pretensyą przeleli.

Kaszyca, Brzozowskiego, Januszkiewicza &c. którzy dawali pieniądze owemu Piotrowi Zarankowi Staroście Płotel: y za te pozaymowali attynencye Korzeniewskie.

XX. nakoniec Cyfterfow Olizarostawskich wporządku kontynuacyi procederu, po których Pozew miał te w sobie esencyalniejsze wyrazy „, Intrat alios obżałowani XX. Cyfterfi attynencyą Korzeniewa „, Wielkiego Olizarowy staw y Wieś Podrzecze tudzież dalsze A. „, wulfa nullo jure possyduiecie ad fundum Korzeniewa nieodstępu. „, iecie „, *Swiadczą to Pozew.*

Wszyscy ci pozwani (oprócz tylko XX. Cyfterfow) stawali oczewiście na Trybunale nie tylko na Zapozew J. Wgo Fleminga, *lecz*

117
lecz y w kwestyach oddzielnych między sobą na wzajem regulowa-
nych, z pomiędzy których Jakie do dzisiejszey Sprawy należą? y iak
one Tryb: rozszdził? donosi się to pokrótce.

§.

2mo: Leon Zaranek Porucznik Petyhorski Starościc Zmudz: z Chodkie-
wiczowny urodzony, żalując, że Matka mimo jego sumnę swoją na
Korzeniowie scilicet 159,000. tynfow przelała Pacom a ta przeszła
Wlewkiem aż do JW. Fleminga, burzył zapisy swoiey Matki z ró-
żnych cyrkumstancyow, słowem zaś kasowania ich żądał.

Trybunał przekonawszy się o kuszności tych zapisow zaaprobował one
y sumnę 159,000. tynfow na nich ubeśpieczywszy, wyraznie JW.
Flemingowi Poslesyą zastawną nie tylko na Korzeniowie, lecz y na
Olizarowym stawie warował przez następujące słowa Dekretu fol:
136. znajdujące się „ Ideoq; omni modam securitatem zastawney Pos-
sesyi pomienionych Dóbr Korzeniowa Wielkiego z Folwarkami Sieliszcz-
ze Wsiami Krywlany, Boiary, Zydyki, Semenowce, Drymlow, Stepanki
Olizarow Staw, Wasuki, y Podrzecze nazwanymi, a cum omnibus onych
attinentiis w Woiewództwie Brzeskim leżących JW. JP. Flemingowi
Podskar: W. W. X. Litt: warujemy, y ubeśpieczamy „ Wolno czytać
sam Dekret co do kwestyow o zapisy Zarankowey a fol: 103. zaś co do
wyrażonego warunku a fol: 133. ad fol: 136.

§.

2do: Między tymże Leonem Zarankiem Starościcem Zmudz: a Kazi-
mierzem takż Zarankiem Starościcem Plotel: był spor, y kwestya
o same Dziedzictwo Korzeniowa, pierwszy z nich to jest Leon utrzy-
mywał, że Oyciec Starościca Plotel: ów Piotr Zaranek był wydzic-
dziczony innemi przez swego Oycę Dobrami, y że wydawszy abren-
nuncyacyą już do Korzeniowa należeć niemógł.

Drugi zaś z nich Kazimierz Zaranek Starościc Plotel: burzył swego Oy-
ca przeczeczenie y mimo to chciał w Korzeniowie spólnie z swoim
Strykiem przyrodnim Leonem Zarankiem Starościcem Zmudzkim
dziedziczyć.

Trybunał z względu już to na zrzeczenie Piotra Zaranka Stty Plotel:
swemu Oycu Starościc Zmudz: wydane, iuż też na exekucyą pier-
wszego Oycowskiego postanowienia, że Piotr Zaranek Stta Plotel:
Dobra sobie od Oycy wydzielone possydownał, y poprzedawał, z dal-
szych oraz przyczyn, w Dekrecie wyrażonych Kazimierza Zaranka
Starościca Plotel: a pretensja w Korzeniowie hereditate atque Pos-
fessione, oddalił, zaś Leona Zaranka Starościca Zmudz: iednego szcze-
gulnie przy tym Dziedzictwie nie tylko Dóbr Korzeniowa, lecz
y Folwarku Olizarowego Stawu cum singulis attinentiis utrzymał.
Swiadczy to Dekret a fol: 138. ad fol: 151. w którym na karcie
151. te są pryncypalniejsze kontenta „ Całe Dobra Korzeniow z Fol-
warkiem Sieliszczem, ze Wsiami Krywlany, Boiary, Zydyki, Semenowce
Drymlow, Stepanki, Olizarow Staw, Wasuki, Podrzecze nazwanymi &
cum omnibus onych attinentiis iednemu WJP. Leonowi Zarankowi Po-
rucznikowi Petyhorskiemu wiecznie przyśadzamy.

§.

3tio: Od placenia długow Piotra Zaranka Stty Plotel: które on poza-
ciągał na Korzeniow, nie tylko Leona Zaranka Starościca Zmudz:
przez racyą, że mu Aktorstwo wyższego stopnia sędzono, lecz
nawet y Kazimierza Zaranka Starościca Plotel: po odprzysiężeniu
się, że nic Dóbr po Oycu nie trzyma y tych zrzeka się, uwolniono,
y przeto wszelkich Piotra Zaranka Kredytorow, którzy w tedy

C

sta-

stawali, y niestawali, ad bona reperibilia Piotra Zaranka odesłano
Na co Dekret a fol. 160. ad fol. 189. czytał.

§.

4to: Z racyi, że ta sprawa przez kilkanaście lat continuè popieraną
była, i że pierwsze Akcessoryjne Dekreta przeciwko tym wszy-
stkim, którzyby tylko z pretensyami swemi nie odezwali się Am-
missionem sprawy deklarowały, znowu tedy ostateczną ammissivą
Trybunał zapisał, i wszelkie pretensye za znikczemnione ogłosił.
Jest to w Dekrecie Fol. 335.

Ze zaś JXX. Cyftersi i w ten czas nie stawali, na nich zatym trzeci
już w kolej, a w porządku konwikcyi ultymarny zaszedł Dekret
Konitumacyiny, który razem z oczewistym pod Datą:

1758. Aug. 6 *producitur.*

Po zapromulgowaniu tego oczewistego Dekretu, zgodził się Leon Za-
ranek Starościc Zmudz: z J. W. Flemingiem, pierwszy bowiem
sądownego sobie Dobr Aktorstwa Korzeniowa cum attinentiis
zrzekł się, drugi zaś to jest JW. Fleming akceptowawszy to Ak-
torstwo, od Ewikcyi go ratione tego zrzeczonego Aktorstwa u-
wolnił, aże to działo się na zajutrz po Dekrecie i na Trybunale,
Trybunał przeto to Zrzeczenie się w swdoy Dekret zapisał, któ-
re widzieć. a Folio 342. ad Fol. 345.

Jako Aktor całej konwikcyi z wlewu od Pacow, i jako Dziedzic
znowu po zrzeczeniu się Zaranka, JW. Fleming Podkarbi W.
Litt. sprowadzał za tym trzecim Dekretem Exekucyą do Oliza-
rowego Stawu i wsi Podrzecze. Xieża atoli zawsze Proceffo-
wi przeciwni sprzeciwili się i wtedy, bo pod Tradycyą Dobr nie
poddali. *Swiadczy to List Pojeżdży w Ru:*

1759. Mar. 3. *wydany, który się składa z poprzedzającym Obwieszczeniem.*
Doprowadzony więc aż do tego stopnia proceder, chociaż formował
ultymarną kowikcyą, udało się jednak XX. Cyftersom nawet pod
konwikcyą cudzą uzurpować własność, w Trybunale bowiem
powiększyła się spraw liczbą, że dla niey w przeciągu lat kilka
Aktorat z Xieżą nie przypadł, potym zdarzyło się Bezkrólewie
dla którego Trybun: nie było, nakoniec stanęła Konstytucya 1764.
na Seymie Koronacyiny, która sprawy wszystkie w niniejszym
Sądzie nie drabowane i do oczewistego Dekretu nie doprowadzo-
ne z Trbłu wyjęła.

Przedsięwziął był i w Ziemstwie kończyć proceder JW. Fleming, a
le że Xieża Cyftersi (jak Listy ich świadczą) to medyacyą, to
dobrowolnym odstąpieniem, zawsze jego zwodzili, z tąd to na-
stąpiło, że proceder był wstrzymany, a Xieża przy poslefszy
Dobr chociaż nie prawney, takż utrzymywali się, *widzieć tu Li-
st.*

Po JW. Flemingu Podkarbim W. Litt. przeszło Aktorstwo Dobr
wszystkich, i tych, o które teraz sprawa, na Córkę jego dzisiej-
szą JO. Xżnę Jeymc Generałowę Ziem Podol: odmiana ta Akto-
row pomogła Xieży jeszcze do uzurpacyi dalszey, oni bowiem
tych nowych Aktorow nowemi łagodząc obietnicami, zawsze tra-
fiali do celu, o jaki im chodziło, żeby się przy dzierżeniu utrzy-
mać.

Gdy tandem, ci ostatni Dziedzice, przewidzieli, iż Xieża Cyftersi i
ugodę, i proceder zwlekają, udali się do Stanow Rzeczypospoli-
tey na Seym Ru 1775. u których Sąd szczegulny, to jest Kom-
missyą na rozsądzenie tey sprawy zyskali.

Ta Konstytucya zleciła wszystko rozsądzić co tylko było, i jest w
kwestyi, nie zaś tak, jak mówią Xieża, że o rzecz Zapisami Ti-
tulo

tulo Funduszowemi objętą, jakoby Sądu i Sprawy nie pozwoliła, żeby tedy o tey prawdzie przekonał się Trybunał, wprowadzając się tu rzeczoney Konstytucyi słowa: *A zatym Sprawę tychże Xięstwa Czartoryskich Generalstwa Podolskich &c. o grunt, taki, Karcznię, Młyn, Poddanych, i Folwark Rudnicę, przez Xięży Cysterfów, acsi ex vi Funduszu posiadowane, które Xięstwo Czartoryscy do Folwarku swego wieczystego Korzeniów zwanego, mienia być należącemi rozeznając w kognicyą Funduszów, i innych obu stron Dokumentów wydać, &c.*

Na wszystko tedy (o co jest kwestya w sprawie) dany był Sąd Kommissyiny, ten dopiero gdy do skutku nie przyszedł, później-

szła Konst. Roku 1776. Sprawę tę do Trbłu przéniosła. Za powodem tey Konstytucyi ostatniey pozwala JOO. Xzta w Ru 1782. Xży Cysterfów przed Trbł, zdawało się w ów czas, że już przydzie do sprawy, bo Xięża wydali Pozew wzajemny, lecz gdy potym Aktoat przypadł, Xięża wtedy swoim zwyczajem od stawania ufuneli się, i tak na nich czwarty w koley konwikcyi Dekret Kontumacyiny zapadł, z wolnym Dobr objęciem forti manu captatato quovis tempore, który

1782. Aug. 14. *producitur.*

U posłusznych prawu Obywatelow miała być zapewna ta konwikcyja, zwłaszcza tak wielka, swój skutek, u Xży jednak Cysterfów nie miała szczęścia znaleźć konfyderacyą. Gdy bowiem Urzędnik na tradycyą zjechał, oni wtedy Karczmy i Wsi Olizarostawskiej bronili, *Wiel zaś Podrzecze z Karczmą, tudzież grunta Rudnickie, gdzie przedtym był Folwark, a dopiero jeden tylko Poddany, przecież pod tradycyą poddali. Przyświadcza to*

1782. gbra 15 List Pojeżdży, i Podawczy pospołu z Inwentarzem. Jako nie tą myślą dawniey zaczęty, a później przez JOO. Xzta był popierany proceceder. Zeby ten dążył do odjęcia od Xięży, co się ich prawdziwą może nazwać własnością, lecz tą jedynie żeby się odzyskało, co oni posiadują bez prawa, tak JOO. Xzta chcąc końca, a nie przewłoki, jeszcze raz Xży Cysterfów adcytowali na Trbnał, aby przynajmniej zbliżyli sobie rozprawę, nie przyszło jednak do niej i w tym ostatecznym terminie, dla tego, że Xięża piąty raz siebie kondemnować pozwolili. A tak po obwarowaniu Posessyvi przez pierwszą tradycyą objętey, dalsze wypadły na Xięży Cysterfów wskazy, scilicet z wolnością objęcia Dobr Olizarowego Stawu i Karczmy przez Inekwitacyą, Dobr zaś dalszych JXX. Cysterfów za Expensa, i nieużytki przez tradycyą. Na co Dekret w liczbie piąty.

1785. Junii 9. *producitur.*

Zatym już nad-ultymarnym według nauki prawa Dekretem, postąpili Xięża pod Inekwitacyą część Folwarku Olizarostawskiego, Karcznię z młynem, i 6ciu Poddanych we wsi Olizarowy - Staw zwany; Za Expensa zaś i nieużytki, alias za sumę wskazową, lubo Urzędnik na własnych Xięży Cysterfów Dobrach tradycyi tentował, tey jednak Xża nie dopuścili. *W dowód czego.*

1785. Julii 25 List Podawczy i Inwentarz, oraz List Pojeżdży, co do wzbronney tradycyi *producuntur.*

Ma tedy Trybunał przełożonym wszystko, co między JOO. Xzttami z jedney, a Xiężą Cysterfami z drugiey strony sprawę formuje, ma oraz doniesionym sobie, do jakiego stopnia jest doprowadzona konwikcyja, z obojga tego lubo dopiero nic nie wywięzuje się, tylko warować Posessyją objętych wsi i gruntów do pryncypalney rozprawy, w samey zaś sprawie Kopią spraw, i komputacyą Dokumentów nakazać.

Gdy jednak z pod tak wielkiej konwikcyi, żądają Xża Cyfsteri nie prawnie Rehabicyi, zasięgając ku temu różnych pozorów, na te więc JOO. Xżtta mają potrzebę chociaż pokrótce odpowiedzieć.

§.

Pierwszym jest ich wnioskiem, że oni mają Fundusz przyznany, i „ Dekretami jednym Trbłu Duchownego, drugim Assefforskim „ utwierdzony, zatym że JOO. Xżtta jako sprawy mieć nie mogą o rzecz Funduszem objętą, tak Xieża Cyfsteri odebrać to „ powinni przez rehabicyą, cokolwiek z pod Funduszu JJ.OO. „ Xżtta etiam za konwikcyą zajęli.

Na co się tak odpowiada:

§.

imo: W terażniejszym terminie Akcessoryalnym nie może się rozpoznawać, ani decydować ważność Funduszu, tylko sama konwikcyą, utrum ta jest zupełna, i nie fortelna, bo JJ. OO. Xżtta nie za to objęli, żeby rozumieli, że Xża Cyfsteri niemają jakich chociaż nie prawnych zapisów, lecz za to, że Xża Cyfsteri uporni prawni, nie stanęli pięć-kroć do Sądu będąc tyle razy przed Sądem powołanymi na usprawiedliwienie swoich (jakie mają) zapisów. Zatym definicya o ważność, lub nieważność funduszów będzie należeć do pryncypalnego wyroku, a teraz gdy wyrok pryncypalny następować niemoże, gdy oraz konwikcyą jest zupełna. Exystencya więc jakichkolwiek funduszów niemoże być racyą do prośbienia rehabicyi.

§.

2do: Chociaż o walor funduszu (jako się rzekło) nie dopiero definiować, niepowinno, godzi się jednak namienić, że XX. Cyfsteri lubo mają dwa tytuły fundusze, y lubo obay są nikczemne, zezwoliwszy atoli na exystencyą ich nawet niemieliby jednak XX. według tych funduszów do czego prosić rehabicyi, bo to co JOO. Xżęta za dwoma tradycyami objęli, niebyło poślydowanym przez XX. za funduszami, lecz za innemi pośledniejszymi oprócz funduszów, tytuły zapisami.

Pierwszy fundusz Jana Komorowskiego w Ru 1704. 8bra 15. dattny, a 1714. Januar: 9. po śmierci już Komorowskiego aktykowany, że nienadał XX. Cyfsterom żadnego Folwarku, Wsi, Karzczmy, Młynu &c. tylko pewne grunta na zabudowanie Kościoła, Klasztoru ogrody &c. oraz summy gotowej 10,500. tinfów świadczy sam dokładnie, którego czytanie w tym miejscu ponowić.

O gruncie nawet jest racya wątpić, że tego sobie więcej XX. dopisali na blankiecie (ile aktykując zapis aż po śmierci) bo Jan Komorowski, gdy na Korzeniów wydawał Prawo pod Rokiem 1709. 8bra 25. Kazimierzowi Zarankowi Staroście Zmudz: w ten czas opisał że bardzo mało wyznaczył gruntu dla XX. przez słowa zapisu „ nieprzepominając przy tym wieczystym Prawie danym, oraz w tey „ że Mtności Korzeniowie Olizarowym Stawie fundacyi moiey w Bogu Przewielbionych JXX Ordinis Sifterciensium „ gdzie tylko Kościół, Klasztor y gruntów trochę przy pewney summie oddaney bez żadney Wsi legowałem.

Drugi tandem fundusz w Ru niby 1706. 7bra 20. dattny a w Ru quasi 1711. 8bra 23. w Tryb: przyznany, lubo jest niewiadomy JOO. Xtom jakiego jest w sobie znaczenia, y składu, widać jednak (jeżeli to prawda, że jeszcze aktu sprawiony) że nie z gruntów, y Poddanych nie.

niemusiał przydać dla XX. bo te Folwarki, Wioski, Karczmy, Młyn, y grunta, które possydowali XX. a dopiero JOO. Xżęta przez tradycyą obięli, były przez XX. poprzymowane za osobnemi nad fundusze zapisami, które do funduszu pierwszego y drugiego nie należały naymniey.

Tak jest, że nate Wioski, y Folwarki niemają XX. funduszu, lecz osobne zapisy y zatymi possydowali to wszystko, bo to w gurze im się wywiódło. 1mo. Ze Folwark Olizarowy Staw ze wsią tegoż nazwiska dostali od Zarankow wiecznością w bonifikacyą długu niby 5000 tynfow przez Dokument Ru 1721. gbra 17. późniey po obu funduszach wydany. 2do. Ze drugi Folwark Kruszewicze y Wieś Kościukowszczyzna czyli Zdzitowiec, oraz trzech Poddanych we Wsi Podrzeczu, dostali takż od Zarankow przez wyż wspomniony Dokument późnieyszy od obu funduszow. 3tio. Ze dwóch Poddanych itidem w Podrzeczu obięli quasi za Prawem zastawnym na 600 tynfow pod Rokiem 1725. Apryla 25. sobie wydany. 4to. Ze Folwark Rudnicę nie za funduszem, lecz possydowali za późniejszą dobrze legacyą samey Zarankowey, scilicet w Roku 1728. in gbra uczynioną. 5to. Ze raz dwóch Poddanych, drugi raz itidem dwóch Poddanych we Wsi Podrzeczu, nakoniec, że Karczmę Olizarostawską trzymali za trzema Prawami od Piotra Zaranka Starosty Plotelskiego w latach 1730. y 1731. wydanemi, a takż pośledniey po dwóch pierwszych funduszach wydanemi. *Widzieć w tym miejscu wszystkie na to złożone dowody.*

Otoż choćby fundusze były dobrymi (jak nie są) to wszystko jednak co XX. Cyftersi mieli nad fundusze, a co dopiero JOO. Xżęta przez konwikcyą obięli podszywać się pod fundusze niemoże, a zatym chociażby, y approbowane były Dekretami fundusze (jak nie są) ta jednak approbata samych funduszow, albo z nich któregoż żadać niebyłaby na dalże zapisy approbaty, które nad fundusze seu po nich przybyły.

§.

3tio. Nadmienilo się wrżey, że approbata funduszow (jeśli by ją mieli XX. Cyftersi) służyłaby im tylko in principali do utrzymania się przy tey rzeczy, o którą Sprawa, nie zaś dopiero in Akcessorio do zyskania rehabicyi, gdzie rzecz pryncypalna ani chwalić się ani ganić niemoże.

Lecz żeby zmniejszyła się przewencya o tey approbacie, z którą się XXża Cyftersi chwalą, nie chay wie Trybunał, że oni żadney approbaty przeciwko procederowi JOO. Xżąt niemają.

Pierwszą approbatą, nazywaią Dekret Trbtku Duchownego w Roku 1746. między sobą a Grabowskim zaszły, o którym dosyć jest powiedzieć, że on niezaszedł z Antecessorami JOO. Xżąt i przeto nie jest na sprawę JOO. Xżąt Dekretem.

Inny był stopień, i powód procederu Grabowskiego, inny zaś przodkow i samych JOO. Xżąt, cóż więc ma tu znaczyć Dekret w inney sprawie i z inną osobą zapadły.

Statut w Art: 25. Rozdz: 4. nie pozwala prawda rzeczy rozładzoney, czyli utraconey naprawie, drugi raz szukać, lecz objaśnia, iż ten tylko niemoże szukać, kto miał Prawo, i przez Prawo utracił, bo tak pisze, *ktoby z kim miałszy Prawo, i utraciwszy którą rzecz na Prawie Esc. A o to go zaś ku Prawu pozwał i na prawie teyże rzeczy znów szukać Esc.*

Tu więc gdy żaden z Antecessorow JOO. Xżąt nie utracił nic na Prawie z XXży Cyfterfami i ci XXża nie mają przeciwko Antecessorom

sorom Dekretu, wezwanie więc ustronnego z niejakiemsi Grabowskim Dekretu, jest wezwaniem ustronnym i bardziey cytowanie preudykatow Konstytucyą 1764. zakazane znaczącym.

Nadto Konstytucyą 1726. Titulo Trybunał Compositi iudicii W. X. Litt: ściśle to opisała: *Ze sprawy także, w których idzie o Dziedictwo Dóbr Ziemskich, i onych alienacyą do Duchownego stanu: te nie w Trybunale Duchownym, lecz w Świeckim sądzić się powinny, inaczej Dekreta Trbłu Duchownego nullitati deklarowała i Trybłom Ziemskim kassować zleciła.* Czytać tę Konstytucyą.

z Drugiey tedy miary Dekret Koła Duchownego, z Grabowskim zaśły (o którym mówią XXża że mają) byłby albo Ewokacyjnym, albo Kondyktowym, a zawsze nie prawnym.

Co się zaś tycze drugiego Dekretu między tymiż Xżą Cyfstersami, a W. Bykowskim w Assessorji pod Rokiem 1782. Febr: 6. ferowanego, który także approbatą na swój Fundusz nazywają, o tym mówić też łamo, co o pierwszym należy, że on zaśzedł w sprawie obcey, w dzisiejszey przeto XXży Cyfstersom pomagać, a JOO. Xżetom szkodzić nie może.

Bykowski General miał Exportowany juris Caduci Przywilej i zatem miał sprawę, że tedy za Przywileiem nie wygrał, nie idzie zatem, żeby JOO. XXta, jako Dziedzice attynencyow Korzeniewskich, wydobyć ich niemogli z pod dzierżenia XXży, zwłaszcza że oni mianują swoje dzierżenie zastawne, a na niektóre prawnych zapisow nie mają.

Bliziej to zwracać należy przeciwko XXży Cyfstersom, że Bykowski dla tego nie wygrał za Przywileiem juris Caduci: iż Assessorja widziała proceder Dziedzicow dawniey zaczęty, mimo który niemógł Bykowski chwalić się z delacyą i tę sobie mimo Dziedzicow przywłaszczać.

Oprócz tego, kto to wie? coby się stało w Assessorji, gdyby XXża Cyfsteri pozwolili JOO. Xżetom łączenia Aktoratu, o które ciż JOO. Xżeta profilili, lecz że XXża Cyfsteri bronili łączenia, a Sąd Assessorjski odłączył przez racyą, że na sprawę JOO. XXżat widział wyznaczony Sąd udzielny, możnaż to? i czy się godzi wnosić, że JOO. XXżeta lubo nie wpływali w sprawę, i owszem od niey byli odłączeni, przecież nie sądząc się swoją sprawę przegrali, mimo zaręczenie Statutu w Art: 2. Roz: 1. *Ze nikt przaochnie nie przegrać nie może.*

Stany Rzeczypospolitey, pierwey niż Assessorja, bo w Roku 1775 na sprawę JOO. XXżat dały Kommissyą udzielną, i temu to Sądowi kazały weyrzeć w ważność lub nieważność Funduszow, i wszelkich XXży Cyfstersow zapisow, w tym tedy Sądzie a per consequens według późniejszego Prawa w Trybunale, gdy jeszcze niezaszła definicya, utrum Fundusz, i wszelkie XXży Cyfstersow zapisy są ważne? lub nie ważne, niemógł w żadney obcey Jurydykcyi zapadać Dekret, ani za sprawą, ani przeciwko sprawie, któryby ją konkludował, bo ta sprawa szczegulnemu, jako się dowodzi, jest oddana Sądowi.

Po odłączeniu JOO. XXżat od sprawy Bykowskiego w Assessorji Lit: jak tam ulterius kończyła się sprawa, to JOO. XXżat nieinteressuje, bo ci odłączeni wiedzieli, że nie przegrają, ni też wygraia, żeby zaś pokazali i dali wiedzieć, iż mają rzecz z XXżą Cyfstersami uwiadomili o tym, iż to przez rekwirowanie Aktoratu łączenia, iż też przez interwencyą według Art: 65. Rozd: 4. uczynioną, która jest w Assessorjnym Dekrecie.

Nie

Niemógł naostatek WJP. Bykowski powodem exportowanego Przywileju Juris Caduci zajmować tego wszystkiego, o co JOO. Xiążęta jako Dziedzice procedują. Co bowiem Przywilejowy pretensor mógł należeć do Folwarku Olizarowego Stawu, y wsi tego nazwiska, których wykupno nikomu, tylko Dziedzicom może należeć, w ten czas gdy Xięża usprawiedliwią należenie sobie 5000. tynfow za Obligiem od Jana Komorowskiego, za które ten Folwark półpołu z Wsią dostali.

Co za Delatorem? był Bykowski za Przywilejem w Roku 1782. o Posessyą *Kościukowszczyzny, Zdzitowca y trzech Poddanych w Podrzeczcu*, które Zaranek Starosta Zmudzki przydał, kiedy oto wszystko wyższa, bo od Roku 1736. samych Dziedziców pokazuje się Dellacya.

Co za tytuł *ex vi* Przywileju mógł W. Bykowski sobie przywłaszczać? do czterech Poddanych w Podrzeczcu przez Kazimierza Zaranka Starostę Zmudzkiego, a do drugich czterech także Poddanych, y w tymże Podrzeczcu przez Piotra Zaranę Starostę Płotelskiego, naostatek do *Karczmy Olizarostawskiej*, przez Piotra także Zaranę ka pozastawowanych, kiedy zastrawa wolna każdemu Dziedzicowi in rem stanu Duchownego, byleby nie supra dimidium valoris, y kiedy wykupno z pod zastawy (za usprawiedliwieniem in skrypcyach) ni do kogo, tylko do Dziedziców należy.

Co Przywilej W. Bykowskiemu mógł służyć? na dowodzenie: że Piotr Zaranek był z Korzeniowa wydziedziczony, y przeto summa, y długów żadnych zaciągać niemógł, kiedy to dowodzenie directe należy do tych, którzy stopień Leona Zaranę Starostę Zmudzkiego reprezentują, a temi są JOO. Xiążęta.

Otoż nie jest rzeczą dziwną: że przegrał sprawę W. Bykowski, nie mający w niej stopnia słusznego mimo stopień, y Proceder osobny samych Dziedziców, ale to jest wielkiego podziwienia wartym, że Xięża Cyfstersi, do Jurydykcyi Trybunału wiadomość Prawa mającej śmieją wnosić. Iż ten Dekret z Bykowskim chociaż ustronny, przecież ich Posessyą y od pretensyi jakoby JOO. Xiążąt Czartoryskich załonił.

Taka zatem, a nie inna konkluzya odpowiada pierwszemu Xiężcy Cyfstersow wnioskowi, to jest: 1mo: Są dobre czy złe Fundusze? tych kognicya teraz następować niemoże, y przez walor ich, którego w sobie nie mają, nie do rehabicyi najmniej nie pomaga. 2do: Chociażby wreszcie były najlepsze, y approbowane, (jakimi nie są) Fundusze, te jednak nie należą do tych attynencyow, które Xięża oprócz Funduszu za drugimi zapisami dzierżeli, a do których teraz JOO. Xiążęta aż przez Tradycyą weszli, znowu więc do rehabicyi to nie służy. 3tio: Ani Dekret z Grabowskim, ani drugi z Bykowskim nie utwierdzili zapisow Xiężom Cyfstersom służących przeciwko Procederowi JOO. Xiążąt, bo ci do tych obu Dekretow nie wchodzili, a wreszcie y to do pryncypalney ściągają się kognicyi, Iteraz zaś dosyć powiedzieć, że jako nie pryncypalnego decydować się in Accessorio nie powinno, tak przez przyczyny pryncypalne rezelwować się żądana Rehabicya nie może.

J.

Drugim wnioskiem JXX. Cyfstersow jest to: że dawniejszy Proceder nie dotykał się rzeczy Funduszem zajętych, y że Konstyt. nawet 1775. Sąd quasi na to niedał, zatem: że konwikcyja po Konstytucyi do Posessyi Funduszem zajętych stosowana, jest konwikcyją nieprawą.

D2

B. D2.

Dawniejszy Proceder, że był stosowany, do tego co Xieża Cyfter-
li chcą dopiero pod Fundusz, lubo nie mogą podsunąć, przypo-
mina się Trybunałowi tenże Proceder wyżey indukowany, mia-
nowicie *naprzód*: Dekret 1737. za którym exekucya była ścia-
gana do Olizarowego Stawu, *Powtóre*: Pozwy w Roku 1738. y
1744. wynoszone z prozbą o inekwitacyą do Olizarowego Sta-
wu, *Podrzecz* cum attinentiis. *Potrzenie*: Dekret Kontumacyiny
1744. Aug: 28. za którym Exekucya sprowadzała się do Olizaro-
wego Stawu. *Nakoniec*: Dekret na Xieży Cyfterow kontumacyi-
ny, a z drugiemu oczewisty 1758. Augusta 6. który całego Ko-
rzeniowa, oraz Olizarowego Stawu cum attinentiis Leona
Zaranka Starościca Zmudzkiego za Aktora uznał.

O co był dawniejszy proceder, na to Konst: 1775. wyznaczyła Kom-
missya, bo nawet od tego się zaczyna Konstytucya „*Skracając pra-
wne spory &c.* wreszcie, że kazała wchodzić w kognicyą, bądź to
Funduszowych, bądź to innych zapisow uożą tey Konstytucyi
dalejze słowa „*w Kognicyą Funduszow y innych obu stron Dokumentow
weyda.*”

O wszystko tedy dawniejszy Proceder wiedziony, na wszystko był
dany Sąd Kommissyiny, tandem gdy Sprawa z Kommissyi na
Trybunał przeszła, słusznie w tey Juryzdykcyi o wszystko re-
zuscytował się proceder, a gdy Xieża w nim niestawali, słusznie
ultymarna in gradu pierwszey zapisywała się konwikcyą.

Konst: 1764. Titulo Exekucya za Dekretami Kontumacyinemi w spra-
wach o Aktorstwo za Dekretem trzecim, w tych zaś Sprawach w któ-
rych przed Konst: 1764. były jakie otrzymane Dekreta, za De-
kretem pierwszym Kontumacyinym, że objęcia Dóbr forti manu mota
nobilitate, Captato Tempore pozwalala, daja naukę samej jey slo-
wa. Loco imo. w Sprawach Sukcesyjnych tudzież o Dziedzictwo Dóbr,
o Kognicyą między Prawami po dwóch sprowadzonych Exekucyach za trze-
cim Kontumacyinym. Loco 2do. w Sprawach też w których ante hanc le-
gem zaszą Kontumacyine Dekreta, tedy po otrzymanym jednym post hanc
legem Kontumacyinym Dekrecie poddanie Dóbr cum forti Executione mota
Nobilitate sub privatione Offitiorum, quovis Captato Tempore subsequi po-
winno, &c.

W tey tedy Sprawie acsi o Aktorstwo, że Kondemnata w Tryble pod
Rokiem 1782. Aug: 14. więcey niż trzecim, bo czwartym była
Dekretem, przytym, że cytowana Konst: w Sprawach w któ-
rych były uprzedzające przed Konst: 1764. Kondemnaty, etiam
za pierwszym Dekretem, Tradycyą czynić kazała, z tych przy-
czyn nie inne tylko prawne zostało objęcie, *Wsi Podrzecz* y *Grun-
tow Rudnickich*, jak List podawczy przyświadcza.

Toż dopiero za ostatnim, a w liczbie piątym Dekretem znowu pra-
wna części Folwarku y Wsi Olizarowego Stawu z Młynem, y
Karczmą nastąpiła Tradycya, bo Dekret ten był etiam nad ulty-
marny, pod którym każda strona w Winę Rebellii upada, a Do-
bra jey, non attenta defensione z pomocą nawet Wóyskową mo-
gą się obeymować, jak też Konst: opiewa, którą tu czytać.

z Pod takiey zatym konwikcyi większe jeszcze stopnie niż Prawo
rekwiruje mającey, niemoże się wydobywać Possessya przez re-
habicyą, zwłascza in Accessorio, tylko chyba in principiali po
oczewistym samey rzeczy rozsądku, i to w ten czas gdy słuszność
swojej sprawy okażą, bo Rehabicya z dwóch tylko przyczyn
uznaje się, z pierwszey gdy konwikcyą pokazuje się czy
nie zupełna, czy też fortelna, z drugiej, gdy przez oczewistą roz-
prawę

prawę etiam si jure victus pokazuje przecież słuszne Prawo d
tey rzeczy, o którą był konwinkowany.

Do pierwszego przypadku jest Prawo w Statucie Litt: w Art: 400.
41. Rozd: 4: chociaż dzisiaj w sprawie takiego przypadku nie ma,
bo konwikcyja i stopniowa i niefortelna zawsze za wydawanemi
Pozwami zyskana.

Do Drugiego zaś: że *Rehabicya ex principali Judicato* daje się za pokaza-
niem słuszności sprawy per *Jure victum* jest nauką Konst: 1726. tit: E-
zekucye która w ten czas, jure vincentem dysponuje karać Ex-
pensami i penami nawet pro temere intentata lite, kiedy jure
victus, in principali negotio wygrywa.

Zatym gdy de principali negotio, jeszcze dopiero nie czas XX. Cyfter-
som mówić, jako przed uprzedzoną Dyllacyą i Dokumentow
komportacyą (choć widać że i principale negotium do wygra-
nia dla nich nie pewne) nie mogą tym samym mówić o powrót
Possessyi przed przekonaniem, że do tey JOO. XXta Prawa słu-
sznego nie mają.

Statut przytym w Art: 95. Rozd: 4. Konstytucya 1581. Titt: Trybuna
Dobra nad ultimarnie skonwinkowanych, osobliwie tych, któ-
rzy w winę rebellij czyli wywołania przez nieposłuszeństwo Pra-
wu wpadają, każe nayprzód, oddawac stronie konwinkującey
półki jey pretenzysa wynosi, a ostatek in fiscum czyli na Stół Kró-
lewski przeznaczają, i chociaż takim Osobom o miłosierdzie do Kró-
la uciekać się pozwala, Dóbr jednak od strony konwinkującey
półty nie odbiera, półki Prawem przekonany za wszystkie prze-
zyski, dosyć tey stronie nie uczyni, słowa Konstytucyi— *A za*
te winę i sprzeciwienie Prawu pospolitemu i Zwierzchności Naszey Ho-
sposdarzkiej ostatek Majętności sprzeciwnego cobykolwiek jey w W. X.
Litt: zostało, wszystkie od mała do wiela leżące do Stołu Naszego
Hospodarskiego wziąć i przywrócić mamy, którą już ten istny sprze-
ciwnik wiecznie tracić powinien będzie, i już My Hospodar te Maję-
tności rozdawać mocni i wolni będziemy L. dziom Narodu Szlacheckiego
Nam i Rzpltey zadłużonym, jako własne spadki swoje: a temu Wy-
wołancom nie wracając, wyqieszy to jeśli by takowy stronie ukrzyw-
zoney za wszystkie przysyski dosyć uczynił, a od Nas Hospodara, o
miłosierdzieby się uciekł, tedy przywrócenie jemu oney Majętności i znie-
wienie z niego onego wywołania, będzie przy woli i łasce Naszey Hospo-
darzkiej.

Pierwiy tedy powinni uczynić XX. Cyfteri satysfakcyą w rzeczy
tey, w jakiej są skonwinkowani, potym dopiero o przywróce-
nie Dóbr swoich, mówić, a gdy satysfakcyi in Ak-
cessorio sine precedenti cognitione czynić nie mogą, tym
samym nie mają Prawa prosić Rehabicyi czyli Dóbr powrócenia.

Nie jest to satysfakcyą przezyskow, że XX. solucyą za otrzymane
na się infamie ofiarują, to bowiem opłacenie solucyow za Infamie,
służy im tylko ad activitatem, czyli do wolnego mówienia
w sprawie, i przystąpienia do sprawy, nie zaś do zniesienia skut-
kow konwikcyi kontumacyalney per consequens do prośzenia Re-
habicyi.

Półki Konwikcyja nie jest w tym stopniu, żeby za nią można było Do-
bra tradować, w ten czas strona kondemnowana uwalnia się praw-
da od rygoru Dekretu Kontumacyinego przez opłacenie solucyi
czyli win nieistannych z dodatkiem jednak dla strony kondemnu-
jącej *Expensow Prawnych.*

Kie-

Kiedy zaś Konwikcyja przychodzi, aż do stopnia w jakim Dobr Tradycya następować powinna, wten czas zapłacenie solucyi niezatrzymuje, ani znosi skutkow konwikcyi, owszem po zaplaceniu etiam solucyi, Dobr jednak tradycya jest pozwolona, ieśliby ta nieuprzedziła pierwey, tak naucza Konst: 1726. titulo de securitate w słowach: —

„ We wszystkich Sprawach po wypadłych Kondemnatach, po od-
 „ prawionych dwóch Pojazdach inculpatus seu condemnatus wpi-
 „ sawszy się do zniesienia y skłóśowania Dekretow, na każdym ter-
 „ minie przywołaniu Sprawy securitatem zdrowia y Fortun waro-
 „ wać sobie może do rozprawy. Po trzecim zaś wypadłym cum
 „ forti executione Dekrecie, już tego beneficium lucrari nie bę-
 „ dzie mógł. Ale iuxta obloquentiam Dekretu Execucyą non ob-
 „ stante Litispendencia, następować powinna.

Otoż gdy napisała Konstytucya, że po takim Dekrecie do ktorey Fortis executio jest przywiązana etiam non obstante Litispendencia Exekucya następować powinna. Każdy to widzi że oplacenie Solucyi nie zatrzymuje, ani podnosi dalszych skutkow, iakie do ostateczney konwikcyi należą.

Ztakiego zatym całego już to o Sprawie, już to o konwikcyi przełożenia, nie wywiązując się nic więcej, tylko uskutecznie prośb Jśnie OO. Xiążąt które od nich zakładają się następuję:

1mo: Warowania Possessyi Gruntow, Poddanych y Karczmy przez dwie Tradycye obiętych.

2do: Nakazania Kopii Spraw y komportacyi wszelkich Dokumentow do tey Sprawy należących pod obowiązkiem przysięgi, bo ta ieszcze w żadnym terminie uznana nie była, a bez tey Sprawa o Aktorstwo konkludować się nie może.

3tio: Nakazania, aby XXża Cyferli solucyą za pięć Dekretow Kontumacyinych złożyli, według Statutu to jest Art: 22. y 23. z Rozdz: 4. oraz według Ordinacyi Trybunałskiej Puncto 4to.

4to: Ukarania XX. Cyfersow penami Kontrawencyynemi za nie postąpienie pod Tradycyą Karczmy Olizarostawskiej y Wsi tegoż Nazwiska w czasie exekucyi pierwszej za Dekretem 1782. Augusta 14. sprowadzancy, a to według Konstytucyi 1764. Tit: Exekucya.

5to: Sądzenia znowu pen kontrawencyinych, za nie dopuszczenie Tradycyi, Dobr Wisztycy, do których Exekucya za expensa y nie użytki była ściągana, że zaś XXża Cyferli iako Duchowni wieży siedzieć nie mogą, nakazania, przeto aby zapłacili za każde sześć Niedziel Wieży po 1,000. Kop szacunkiem przez Konstytucyą 1766. opisanym.

Y o to Pozwy się składają.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0025471

